

RÍKISLÖGREGLUSTJÓRI

Fjárlaganefnd Alþingis
Sent rafrænt

Reykjavík, 16. október 2026

Efni: Rekstrarstaða embættis ríkislögreglustjóra og aðgerðir til að ná jafnvægi í rekstri

Embætti ríkislögreglustjóra glímir við uppsafnaðan rekstrarhalla sem ekki verður unninn upp á einu ári án þess að það komi niður á löggæslu í landinu. Með þessu erindi vill embættið gera fjárlaganefnd grein fyrir stöðunni, þeim breytingum sem þegar hafa verið gerðar á stjórn og skipulagi embættisins ásamt þeim aðgerðum sem eru í undirbúningi. Embættið óskar eftir því að nefndin taki til skoðunar, í samráði við dómsmálaráðuneytið, hvernig best megi styðja við embættið þar til áhrif aðgerðanna koma fram í rekstri.

Úttekt ráðuneytisins greindi vandann og rætur hans

Dómsmálaráðuneytið lét gera úttekt á fjármálum embættisins á árinu 2025 og skilaði minnisblaði um fjármál embættisins 2020 til 2024 í september sama ár. Niðurstaðan er að embættið glími við nýtilkominn en varanlegan rekstrarvanda sem nemur 15 til 20% af reglubundnum fjárveitingum. Rekstrarhalli ársins 2024 var 1.220 m.kr. samkvæmt ársreikningi og halli í reglulegri starfsemi, án stóru verkefnanna vegna eldgosa, heimsfaraldurs og leiðtogafundar, um 850 m.kr. Stóru verkefnin voru fjármögnuð til fulls með sérstökum fjárheimildum og skýra ekki hallann. Rót vandans er talin vera útgjaldavöxtur umfram ramma, einkum fjölgun starfsfólks, en ekki vanfjármögnun. Fjárheimildir reglulegrar starfsemi hækkuðu um 26% á föstu verðlagi 2020 til 2024 en útgjöld um 48%.

Úttektin tiltók nokkra alvarlega vankanta á rekstrinum. Starfsemin var ekki löguð að lægri tekjum þegar stóru verkefnin drögust saman. Vöxtur verkefna og útgjalda var heimilaður burtséð frá fjárheimildum. Áætlanagerð var of flókin og ábyrgð á framkvæmd áætlunar óskýr. Embættið tekur undir þessa greiningu og byggir aðgerðir sínar á henni.

Staðan er enn erfið en rekstur ársins 2026 er í samræmi við áætlun

Rekstrarniðurstaða ársins 2025 var jákvæð um 212 m.kr. samkvæmt ársreikningi, en sú niðurstaða skýrist af framlögum utan fjárlaga að fjárhæð um 2,7 ma.kr. Uppsafnaður halli embættisins í árslok 2025 var 521 m.kr. Undirliggjandi vandi í reglulegri starfsemi er því enn sá sami og úttektin greindi.

Rekstraráætlun embættisins fyrir árið 2026 var unnin í samráði við ráðuneytið og gerir ráð fyrir neikvæðri afkomu um 580 m.kr., eða um 12% af fjárheimildum ársins. Útkomuspá eftir átta mánuði ársins er í samræmi við áætlunina, að gefnum forsendum hennar um fjármögnun sérverkefna vegna landamærakerfa. Fjárhagsstaðan er enn slæm en reksturinn er innan þess sem áætlað var.

Skipulagi hefur verið breytt til að ná tókum á rekstrinum

Nýr ríkislögreglustjóri tók við embætti í lok apríl 2026. Frá þeim tíma hefur í góðu samstarfi við dómsmálaráðuneytið verið ráðist í breytingar á skipulagi embættisins með það markmið að ná tókum á rekstrinum. Komið var á fót nýju fjármála- og rekstrarsviði sem fer með fjármál, innkaup, nýsköpun og rekstrarstýringu embættisins auk verkefna- og breytingastjórnunar. Með því að sameina þessa þætti á einu sviði fæst betri yfirsýn yfir reksturinn. Ábyrgð á áætlunum og frávikum er þá á einum stað, eins

og úttektin kallaði eftir. Innkaup verða skipulagðari, einkum á aðkeyptri vinnu í sérverkefnum og búnaði, þar sem útgjöld hafa sveiflast mest samkvæmt úttektinni. Jafnframt verður settur kraftur í vinnu með lögregluembættunum um sameiginleg innkaup fyrir lögregluna í heild.

Frekari aðgerðir eru í undirbúningi en árangur þeirra tekur tíma

Í samstarfi við ráðuneytið er unnið að frekari aðgerðum til að ná markmiðinu um rekstur sem rúmast innan varanlegra fjárheimilda. Nokkrar leiðir hafa verið greindar sem hafa mismikil áhrif á þá sem embættið þjónar. Embættið treystir sér í þessar aðgerðir. Vinnan nú snýr að því hvernig framkvæma megi þær þannig að þær komi sem minnst niður á kjarnastarfsemi embættisins, löggæslu í landinu og starfsfólki.

Aðgerðirnar skila sér ekki samstundis. Þar sem launakostnaður er stærsti útgjaldaliðurinn verður ekki komist hjá því að störfum fækki. Til að fækkunin komi sem minnst niður á löggæslu verður leitað leiða til að færa verkefni annað, sameina þau, hætta þeim eða leysa með tæknilausnum. Því líður nokkur tími frá ákvörðun þar til áhrifin verða sýnileg í rekstrinum, og þangað til ber embættið kostnað af óbreyttri starfsemi. Hallinn verður ekki unninn upp í einu skrefi án þess að koma verulega niður á löggæslu. Rekstur ársins 2026 er þó innan áætlunar, skipulagi hefur verið breytt og næstu aðgerðir liggja fyrir.

Ósk embættisins

Embættinu er ljóst að frumvarp til fjárlaga 2027 er lagt fram með það markmið að fjárlög verði hallalaus. Aðgerðir til að laga rekstur embættisins að varanlegum fjárheimildum taka hins vegar tíma og sumar þeirra hafa áhrif á starfsemi embættisins og þjónustu þess við lögregluna í landinu. Embættið telur því mikilvægt að fjárlaganefnd og dómsmálaráðuneytið ræði hvernig best verði staðið að þessari aðlögun, þar á meðal með tímabundnum stuðningi, þannig að rekstur komist í jafnvægi án þess að geta lögreglunnar skerðist meira en nauðsyn krefur.

Embættið er reiðubúið að koma fyrir nefndina og gera nánari grein fyrir stöðunni.

Virðingarfyllt,

Halla Bergþóra Björnsdóttir,
Ríkislögreglustjóri